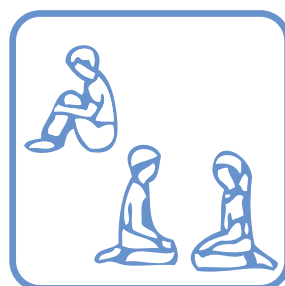

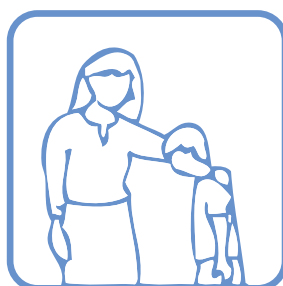
KAKO PREPOZNATI OSOBE S POREMEĆAJEM IZ AUTISTIČNOG SPEKTRA (PAS)

IMA TEŠKOĆE U INTERAKCIJI S DRUGIMA.

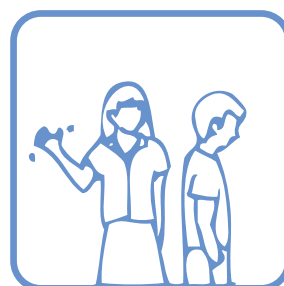
SMIJE SE ILI HIHOĆE BEZ VIDLJIVA RAZLOGA.

MALO ILI NIMALO KONTAKTA OČIMA.

IZGLEDA NEOSJETLJIVO NA BOL.

OSAMLJUJE SE;
DISTANCIRANO
PONAŠANJE.

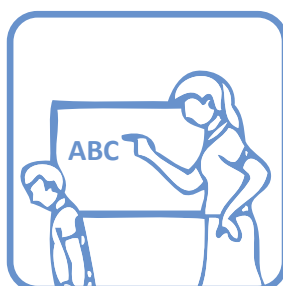
VRTI PREDMETE.

NEOBIČNO JE VEZANO I
ZAOKUPLJENO
PREDMETIMA.

UPADLJIVO JE
HIPERAKTIVNO ILI
KRAJNJE PASIVNO.

NE MOŽE UČITI NA
UOBIČAJEN NAČIN.

USTRAJE NA JEDNO-
LIČNOSTI; PRUŽA OTPOR
PROMJENAMA U
RUTINAMA.

NE POKAZUJE STRAH OD
OPASNOSTI.

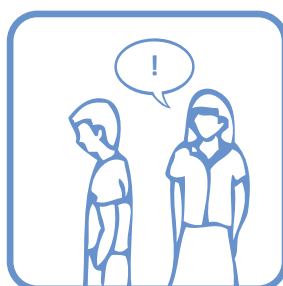
USTRAJNO SE,
NEMAŠTOVITO IGRA.

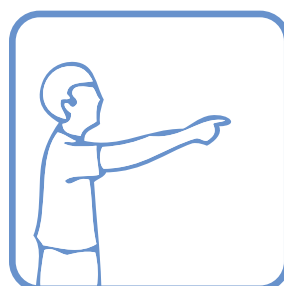
PONAVLJA RIJEČI ILI
FRAZE UMJESTO
UOBIČAJENOG GOVORA
(EHOLALIJA).

NE ŽELI FIZIČKI DODIR
(MAŽENJE).

NE REAGIRA NA
VERBALNE POZIVE;
PONAŠA SE KAO GLUHO.

IMA TEŠKOĆE U IZRAŽA-
VANJU POTREBA; KORISTI
GESTE ILI POKAZUJE
UMJESTO RIJEČI.

"TANTRUMI" (ISPADI
BIJESA) - POKAZUJE
IZRAZITU UZNE-
MIRENOST BEZ
VIDLJIVOG RAZLOGA.

NEUJEDNAČENE
VJEŠTINE FINE I GRUBE
MOTORIKE - NE ŽELI
"PUCATI LOPTU", ALI
SLAŽE KOCKICE.

POREMEĆAJ IZ AUTISTIČNOG SPEKTRA (PAS)

je razvojni poremećaj koji počinje u djetinjstvu, zahvaća gotovo sve psihičke funkcije i traje cijeli život (manifestacije poremećaja razlikuju se prema razvojnog stupnju i kronološkoj dobi). Poteškoće u komunikaciji osoba s PAS-om:

- Izbjegavaju kontakt očima
- Imaju teškoće u verbalnom izražavanju i komunikaciji
- Komuniciraju putem slika, gesti ili znakovnog jezika
- Ne razumiju što se od njih očekuje/traži
- Ne odgovaraju na zapovjedi
- Ponavljaju što im je rečeno (ponavljaju pitanje ili odgovor)
- Govore o sebi u trećem licu ili se oslovljavaju imenom
- Imaju teškoće u procjeni osobnog prostora
- Izrazito anksiozni u nepoznatim situacijama /s nepoznatim osobama
- Fiksirani na određeni predmet, temu ili određena pitanja
- Pokazuju nepoželjna ponašanja (autoagresija, agresija, destrukcija)
- Imaju popratne teškoće (npr. epilepsija, socijalno anksiozni poremećaj, ADHD...)

POTREBNO JE ŠTO PRIJE ZAPOČETI S RANOM INTERVENCIJOM JER NA TAJ NAČIN POTIČEMO OSTVARIVANJE RAZVOJNIH POTENCIJALA DJETETA TE SPREČAVAMO DALJNJE TEŠKOĆE TE PRIPREMAMO DIJETE ZA VRTIĆ, ŠKOLU, ZAPOSŁJAVANJE I U KONAČNICI ZA SAMOSTALAN ŽIVOT

KOME SE JAVITI?

U Hrvatskoj nema jedinstvenog protokola ranog otkrivanja, dijagnosticiranja i upućivanja u ranu intervenciju, no za podršku, savjet i procjenu možete se javiti:

Centar za rehabilitaciju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Borongajska cesta 83f, 10000 Zagreb
tel: +385 1 245 7560, fax: +385 1 245 7559
e-mail: centar.info@erf.hr, web: www.erf.unizg.hr

Centar za autizam Zagreb s podružnicama u Rijeci i Splitu

Informacije na: www.autizam.hr

Centri socijalne skrbi u lokalnim mjestima RH

Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu (HURID)

Informacije na: www.hurid.hr

Savez udruga za autizam Hrvatske (SUZAH)

Croatian Union of Associations for Autism
Ljudevita Posavskog 37, 10000 Zagreb
tel: +385 1 8896 527, fax: +385 1 8896 507, gsm: +385 91 604 6051
e-mail: suzahrv@gmail.com, web: www.autizam-suzah.hr

Ured predsjednice SUZAH-a

Senjskih uskoka 1, 51000 Rijeka
tel: +385 51 551 344, gsm: +385 91 344 2220
e-mail: lidija.penko@gmail.com

Tiskanje ove publikacije omogućeno je financijskom podrškom Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost autora i nužno ne izražava stajalište Nacionalne zaklade.

Priredio: Savez udruga za autizam Hrvatske
OIB: 64932576174, IBAN: HR9023400091100010910
web: www.autizam-suzah.hr, e-mail: suzahrv@gmail.com
tel: 01 8896 527, gsm: 091 604 6051, fax: 01 8896 507

